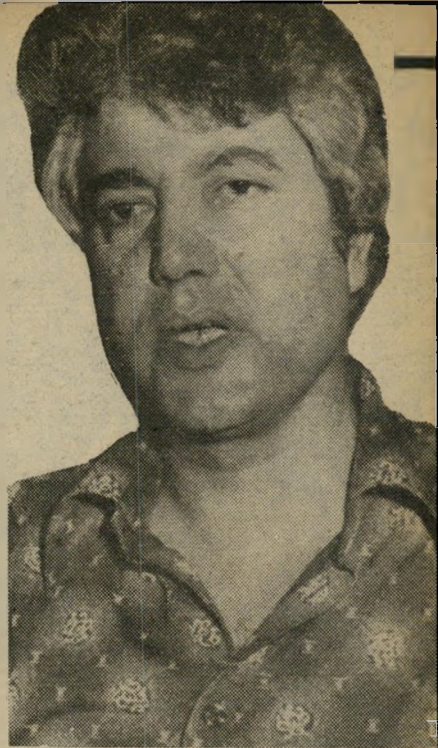

רמת היורדים מהארץ עולה. יותר משכילים, בני קיבוצים

ואנשי ארץ-ישראל היפה אינם מוכנים לחיות יותר בארץ

שר קשיטה ובינוי דוי
לא מאמינים לחוכיות

את הדעה הרווחת שיש ירידה המו-
נית לארצות-הברית. לדבריו ישנה תי-
רות לארצות-הברית שהושלשה בממדיה
בשנת 1979. בשנה זו הוצאו כ-70,000
אשרות-כניסה לארצות-הברית. יש סברה
שכעשרים אחוז מהישראלים, מקבלי הווי-
זות, המגיעים לארצות-הברית, מצליחים
להאריך את תקופת שהותם ולהשיג עבור
דה, בעיקר עבודת-כפיים שחורה. ידוע
להם, כי מעבדים רבים שם מעלימים עין
מהיעדר "כרטיס ירוק". אם בשנת 1979
קיבלו כ-70,000 ישראלים אשרות-כניסה
לארצות-הברית, יש להניח שכ-15,000
מהם לא יחזרו.

במתן רשיונות הגירה רישמיים לא
חלה עלייה משמעותית בשלוש השנים הר-
אחרונות. בשנת 1979 קיבלו רשיונות הגי-
רה לארצות-הברית 1782 ישראלים. בשנת
1978 קיבלו רשיונות אלה 1586 ישראלים.
בשנת 1977 קיבלו רשיונות הגירה ל-
ארצות-הברית 1781 ישראלים.

בנוסף לאלה כ-1,500 ישראלים במוצע,
מאותם הנמצאים כבר בארצות-הברית בני-
דר תיירים, מקבלים רשיונות הגירה שם.
כלומר, אפשר לקבוע, לדברי אנשי ה-
שגרירות, כי כ-3000-3200 ישראלים קיב-
לו מדי שנה, במשך שלוש השנים האחר-
ונות רשיונות הגירה לארצות-הברית.
רשיונות אלה מקנים למהגר את כל ה-
זכויות של אזרח אמריקאי, לרבות תנאים
סוציאליים, פרט לזכות ההצבעה בבחי-
רות.

שני קריטריונים קיימים לגבי מתן רש-
יונות הגירה לארצות-הברית. הראשון —
איתוד הנמצאים אם אזרחי ישראל מר-
כיה שיש לו שם הורים, אחים או משפחה
קרובה, ניתן לו אישור הגירה. במיקרה
של הורים, ניתנת האשרה אפילו תוך שר-
שה שבועות. קריטריון שני הוא מיקצוע
נדרש. תהליך זה ממושך יותר. אין הגדר-
רות ברורות למיקצועות תעשייתיים ר-
אחרים בארצות-הברית. המצב משתנה
לפרקים. אם קבלת פנייתו של האזרח
לירידה בגדר של מיקצוע נדרש. מועברת
פנייתו לבדיקה. במידה שיש צורך במיק-
צוע זה או אחר הוא מקבל את רשיון
ההגירה ללא בעיות.

סטודנטים המבקשים לנסוע ללמוד ב-
ארצות-הברית חייבים להוכיח, כי התקבלו
ללימודים באוניברסיטה זו או אחרת. שם
הם נמצאים תחת מעקב על-מנת לוודא
אם הם באמת ממשיכים בלימודיהם. אם
מתברר, כי עזבו את לימודיהם, וכי זו
היתה רק סיבה לכניסתם לארצות-הברית
הם מגורשים מיד.

"לאיזה עתיד

עלי לשאוף?"

מ עוזם לא חשבנו שיגיע היום
שבו נספר על הבן שלנו כעל
יורד מהארץ. יש לנו בן יחיד והדבר
כואב לנו פי כמה. אנו עדיין מקוים ש-
יגיע היום ותהיה יותר מדעות בארץ
לבעיית היורדים. כל הזמן מדברים אך
טרם נעשה דבר. הילדים שלנו במקום
שיבנו את המדינה יורדים ממנה. הוריו
של אדי ברק בן ה-30, חזרו לאחרונה

להתבשל תוך כדי השירות עצמו. על-
ידי טיפול מונע בצבא אפשר יהיה להגיא
חלק מהיורדים מלדת.
חברי ועדת עליה וקליטה נפגשו עם ה-
רמטכ"ל, רב-אלוף רפאל ("רפול") איתן,
לדיון בכעיה. בעיקבות פגישה זו קיבל
קצין-חינוך ראשי של צה"ל הוראה להכין
תוכנית לטיפול בנושא. חברי הוועדה
הגיעו למסקנה שהדרך היחידה לעורר
בקרב היורדים את הרגש הלאומי היא
באמצעות צה"ל, שבדיו רשימות של אנ-
שי מילואים וכתובותיהם בחו"ל. אכ"א
מקיים קשר עם היורדים בחו"ל באמצעות
ביטאון זיקה היוצא לאור ארבע פעמים
בשנה. ביטאון זה נשלח לכל היורדים
בהתאם לרשימות אלה.

"חשבנו בוועדה", סיפר ח"כ מילוא, "ש-
חווה השלום עם מצריים יביא בעיקבותיו
חוזרים לארץ. לצערנו לא ניתן לומר זאת.
גם ההקלות וההטבות לא הגדילו את
מיספר החוזרים. מיספר החוזרים בשנ-
תים האחרונות לא עלה ולא פחת, ולפי
נתונים שבידנו הוא עומד על ממוצע של
6,000 איש לשנה."

במישרד-השיכון טוענים, כי הם התח-
לו לאחרונה תוכנית העומדת על סף ביצוע.
המדובר בפרויקט של בניית דירות להשי-

יורד ברק
האשה הביאה אזרחות

כרה שתהינה מוכנות בעוד כשנתיים.
הפרוייקט נעשה בשיתוף משקיעים אמ-
ריקאיים והוא נועד לסתרון בעיית מצו-
קת הדיור לזוגות צעירים. אולם מעטים
האנשים היום המאמינים בתוכניות מי-
רדה-שיכון. הצעה אחרת היא להשוות את
התנאים לזוגות צעירים עם אלה של ער-
לים חדשים וזאת כדי למנוע ירידתם של ער-
הצעירים מהארץ. רבים חושבים היום
שאין הגיון לעודד עלייה כשישנה ירידה
מהארץ.

פקיד בכיר בשגרירות האמריקאית
בתל-אביב, וויליאם דיטרין, אינו מקבל

שנתיים שלוש של היעדרות. מבחינה
סטטיסטית מרגע כניסתו לארץ הוא מר-
סיק את רצף הירידה.
יש לערוך אכנה ברורה בין יורדים
שעזבו את הארץ על רקע מיקצועי
לבין יורדים שעזבו אותה בשל סיבות
אחרות. אי-אפשר להכליל מדענים ישר-
אליים בחו"ל, שחלקם יצא להשתלמות
או לשנת שבתון, בנשימה אחת עם נהגרי
מוניות, שהיגרו מסיבות אחרות. יש להב-
חין בין עולים שעלו לארץ ויורדו לבין
ילידי הארץ או ותיקים שירדו ממנה. יש

יורד מן
דרך אמריקה לפיליפינים

ציבור גדול, שנאמד בעשרות אלפים של
סטודנטים, שיצאו ללימודים ואשר התייח-
טותם הערנית לעניין העזיבה שונה מזו
של מישפחות שעקרו לחו"ל.
קביעת מיספר היורדים מהארץ מבוססת
ברובה על אומדנים, ואלה מבוססים על
סיפורים מפי היורדים עצמם או אחרים.
כיום מדברים על הירידה בחופשויות ללא
שום בושה. אם לפני 10 שנים ירד אדם
באישון לילה, מלווה הירידה היום בסידרה
של מסיבות פרידה.

המחקרים מגלים שהירידה מהארץ אינה
בשל סיבות כלכליות. אחוז היורדים גבה
במיוחד בקרב השכבות המבוססות. לאלה
קל לבצע את הירידה מבחינה טכנית ור-
כלכלית. את היסוד לירידה יש לראות ב-
ראש וראשונה כחלטר שורשיות ציונית
בארץ. תנאי חיים, ביוקרטה מימסדת,
תנאים סביבתיים, חוסר אפשרות להת-
פתחות מיקצועית במישורים שונים לר-
בות עסקיים ומדעיים.
את הטיפול המונע בתופעת הירידה יש
ליישם בראש וראשונה בקרב בני הגורע
בבתי-ספר תיכוניים ותנועות-הנוער. לשם
כך דרושה רפורמה בחינוך.
הטיפול המיידית שניתן לעשותו הוא ב-
מיסגרת צה"ל. בפועל מתרחשת הירידה
אחרי השירות הצבאי, כשהיא מתחילה

(המשך מעמוד 59)
רה שכורה ואין לי שום סיכוי להתקדם.
במיקצועי אני מכווא-ירכב."

צעיר אחר שעמד בתור סיפר ששמע
שכל מי שבא לארצות-הברית מוקסם מר-
איכות-החיים ומהשפע שם. "חברים שלי,
שנמצאים כבר בארצות-הברית, כתבו לי
שתוך שנה שנתיים הגיעו לדירה ומכר
נית, ועכשיו הם מטיילים מחוף לחוף. אני
לא חושב שאני פחות מוכשר מהם. לפני
שנתיים השתחררתי מהצבא. אני רוצה
להתחתן, אבל איך אני יכול להגיע לדי-
רה בארץ. כדי לקנות דירה אני צריך
להיות בן של מיליונר או לזכות במיפעל
הפיס."

הירידה מן הארץ היא החלטה אישית
של כל יורד. עליו רק לעמוד בקריטריונים
של קבלת אשרות-כניסה למדינה שאליה
הוא מתכוון לנסוע.

מחקרים שנעשו בעיקר בארצות-הברית
מוכיחים, כי מרבית היורדים הם בני
22-35 בארץ קיימות הערכות סותרות
לגבי מיספר היורדים. לפי נתוני השנתון
הסטטיסטי 140 אלף ישראלים שיצאו את
הארץ מאז שנת 1975 לא חזרו. מיספר זה
כולל סטודנטים, שליחי מישרד-החוץ, הר-
סוכנות, בנקים, נציגי חברות ואחרים.
האומדנים של הלישכה המרכזית לסטטיס-
טיקה מראים כי ב-6 השנים האחרונות כ-
74 אלף איש ירדו מן הארץ. בשנת 1974
16,000 אורחים, כ-13,000 ב-1976
כ-14,500 ב-1977 כ-12,500 איש ב-1978
כ-10,000 איש וב-1979 כ-8,000 איש.

לפי הנתונים שבידי חברי ועדת הקלי-
טה של הכנסת מיספר היורדים בשנת
1979 הגיע לכ-20,000. אומדן הוועדה מבר-
סס על ההגדרה שיוורד נחשב ישראלי ש-
נערך מהארץ במשך 4-5 שנים. להע-
רכת חברי ועדת הקליטה, מיספר היור-
דים בממוצע לחודש בשנים האחרונות
הוא כ-2,000 אורחים. לפי נתוני הליש-
כה המרכזית לסטטיסטיקה 1,000-1,500
יורדים לחודש.

קושי נוסף בהערכת מיספר היורדים
מצוי בריבוי הטיבעי בקרב אוכלוסיית הר-
יורדים בחו"ל. לפי מחקרים שונים ש-
נעשו בארץ ובחו"ל ידוע שזו אוכלוסייה
צעירה שרבים בה בגיל הולדת ילדים.
חוק האזרחות הישראלי עובר באופן אר-
טומטי מאב לבן ומבן לנכד. על מיספר
הילדים שגולדו לזוג הורים יורדים אין
רישום ואין אומדן.

טיפול מונע

בצה"ל

ל דברי ח"כ רוני מילוא, יו"ר ועדת
עלייה וקליטה של הכנסת, יש מחלוקת
הריפה בין חברי הוועדה לבין הלישכה
המרכזית לסטטיסטיקה. הנתונים של הר-
אחרונים מבוססים על אמות-מידה שנקבעו
בשנת 1961 ולא מתחשבים בעובדה ש-
חלו שינויים בתנודות אנשים בעולם. פות-
חו אמצעי-החברה משוכללים המאפשרים
ניידות מהירה ונוחה יותר ממקום למקום.
לדוגמה: אם יורד בא לביקור בארץ אחרי

צעירה מבנה את הלידה ליד השגרירות האמריקאית בתל-אביב
70 אלף אשרות כניסה לארצות-הברית